

ΑΡΘΟΥΡ ΚΛΑΡΚ

3001 Η ΤΕΛΙΚΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΟΙ ΠΡΩΤΟΤΟΚΟΙ

Ας τους ονομάσουμε Πρωτότοκους. Αν και δεν έμοιαζαν σε τίποτα με τον άνθρωπο, ήταν από σάρκα και οστά και, όταν κοίταζαν στα βάθη του διαστήματος, ένιωθαν δέος και θαυμασμό αλλά και μοναξιά. Μόλις απέκτησαν τη δύναμη, άρχισαν να αναζητούν συντροφιά στα άστρα.

Στις εξερευνήσεις τους συνάντησαν ζωή σε πολλές μορφές και παρακολούθησαν τη λειτουργία της εξέλιξης σε χίλιους κόσμους. Είδαν πόσο συχνά οι αμυδρές σπίθες της νοημοσύνης τρεμόπαιζαν κι έσβηναν μέσα στην κοσμική νύχτα.

Και επειδή σε όλο το Γαλαξία δεν είχαν βρει τίποτα πιο πολύτιμο από τη Νόηση, βοηθούσαν την ανάπτυξή της όπου κι αν τη συναντούσαν. Έγιναν καλλιεργητές στους αγρούς των άστρων· έσπερναν και μερικές φορές θέριζαν.

Και κάποιες άλλες φορές, χωρίς συναισθηματισμούς, αναγκάζονταν να καταστρέψουν τα ζιζάνια.

Οι μεγάλοι δεινόσαυροι είχαν εξαφανιστεί από καιρό· το κατ' αρχήν πολλά υποσχόμενο είδος τους

χάθηκε μετά από ένα τυχαίο χτύπημα από το διάστημα –όταν το εξερευνητικό σκάφος τους μπήκε στο Ηλιακό Σύστημα, ύστερα από ένα ταξίδι που διαρκούσε ήδη χίλια χρόνια. Πέρασε από τους εξωτερικούς παγωμένους πλανήτες, σταμάτησε για λίγο πάνω από τις ερήμους του Άρη, που αργοπέθαινε, και κατόπιν κοίταξαν τη Γη.

Οι εξερευνητές είδαν να απλώνεται από κάτω τους ένας κόσμος που έσφυζε από ζωή. Επί χρόνια μελετούσαν, συνέλεγαν δείγματα, κατέγραφαν και ταξινομούσαν. Όταν έμαθαν όλα όσα μπορούσαν, άρχισαν τις τροποποιήσεις. Έκαναν επεμβάσεις στη μοίρα πολλών ειδών, τόσο στην ξηρά όσο και στις θάλασσες. Αλλά ποιο από τα πειράματά τους θα έδινε καρπούς δε θα το μάθαιναν πριν περάσουν ένα εκατομμύριο χρόνια, τουλάχιστον.

Ήταν υπομονετικοί, δεν ήταν όμως ακόμη αθάνατοι. Είχαν πολλά να κάνουν σε αυτό το σύμπαν των εκατό δισεκατομμυρίων ηλίων, ενώ κι άλλοι κόσμοι τους καλούσαν. Έτσι ξεκίνησαν για άλλη μια φορά προς την άβυσσο, ξέροντας ότι δε θα ξαναπερνούσαν ποτέ από αυτό τον κόσμο. Δεν ήταν απαραίτητο, άλλωστε· οι υπηρέτες που είχαν αφήσει πίσω τους θα έκαναν τα υπόλοιπα.

Στη Γη οι παγετώνες ήρθαν και έφυγαν, ενώ από πάνω τους η Σελήνη, αναλλοίωτη, μετέφερε πάντα το μυστικό της από τα άστρα. Με ένα ρυθμό ακόμη βραδύτερο και από των πολικών πάγων, ο πολιτισμός ακολουθούσε τη δική του παλίνροια και άμπωτη σε όλο το Γαλαξία. Παράξενες, όμορφες και τρομερές αυτοκρατορίες ανέβηκαν στα ύψη και έπεσαν ξανά, περνώντας τις γνώσεις τους στους διαδόχους τους.

Και τώρα, ανάμεσα στα άστρα, η εξέλιξη προχωρούσε προς νέους στόχους. Οι πρώτοι εξερευνη-

τές της Γης είχαν φτάσει από καιρό στα όρια που τους επέβαλε η σάρκα και το αίμα. Μόλις οι μηχανές τους έγιναν καλύτερες από τα σώματά τους, ήρθε η ώρα να «μετακομίσουν». Πρώτα οι εγκέφαλοί τους και μετά οι σκέψεις τους, ξέχωρα, μεταφέρθηκαν σε νέες φωτεινές κατοικίες από μέταλλο και κρυστάλλους. Δεν έφτιαχναν πια διαστημόπλοια. Είχαν γίνει οι ίδιοι διαστημόπλοια.

Αλλά η εποχή των Μηχανών πέρασε γοργά. Με τους ακατάπαυστους πειραματισμούς τους, έμαθαν να αποθηκεύουν τη γνώση στη δομή του ίδιου του χώρου και να διατηρούν τις σκέψεις τους ως την αιωνιότητα μέσα σε παγωμένα φωτεινά δίκτυα.

Έτσι μεταμορφώθηκαν σε καθαρή ενέργεια. Και σε χιλιάδες κόσμους τα άδεια κελύφη που είχαν αφήσει πίσω τους, αφού έκαναν για λίγο συσπάσεις σε έναν ασυνείδητο χορό θανάτου, κατέρρευσαν κι έγιναν σκόνη.

Τώρα ήταν οι Κυρίαρχοι του Γαλαξία και μπορούσαν να κινούνται κατά βούληση ανάμεσα στα άστρα ή να βυθίζονται σαν αδιόρατη ομίχλη μέσα στα ίδια τα διάκενα του χώρου. Αν και ελευθερώθηκαν επιτέλους από την τυραννία της ύλης, δεν ξέχασαν τελείως την καταγωγή τους, το ζεστό βούρκο μιας χαμένης πια θάλασσας. Και τα υπέροχα εργαλεία τους συνέχιζαν να λειτουργούν, παρακολουθώντας τα πειράματα που είχαν αρχίσει πριν από πολλούς αιώνες.

Τα εργαλεία, όμως, δεν υπάκουαν πάντα στις αρχικές εντολές των δημιουργών τους. Όπως όλα τα υλικά αντικείμενα, δεν ήταν απρόσβλητα από τη φθορά του Χρόνου και της υπομονετικής, ακοίμητης υπηρετηριάς του, της Εντροπίας.

Και μερικές φορές ανακάλυπταν και επιδίωκαν στόχους δικούς τους.

1

ΚΟΜΗΤΟΚΥΝΗΓΟΣ

Ο πλοίαρχος Ντιμίτρι Τσάντλερ [Α21.04.2973/93.106//Αρης//Διαστ-Ακαδ3005] –ή «Ντιμ» για τους φίλους του– είχε ενοχληθεί, και με το δίκιο του. Το μήνυμα από τη Γη είχε πάρει έξι ώρες για να φτάσει στο διαστημικό ρυμουλκό *Γολιάθ*, εδώ, έξω από την τροχιά του Ποσειδώνα. Αν είχε έρθει δέκα λεπτά αργότερα, θα μπορούσε να απαντήσει: «Λυπάμαι πολύ, δεν μπορούμε να φύγουμε τώρα· μόλις αρχίσαμε να απλώνουμε το ηλιοπέτασμα».

Η δικαιολογία θα ήταν απόλυτα βάσιμη, δεδομένου ότι το τύλιγμα του πυρήνα ενός κομήτη με ένα φύλλο ανακλαστικής μεμβράνης, που έχει πάχος μερικά μόρια και μήκος ολόκληρα χιλιόμετρα είναι μια δουλειά που δεν μπορείς να την αφήσεις στη μέση.

Αφού είχε έρθει, όμως, αυτό το γελοίο αίτημα, το καλύτερο που είχε να κάνει ήταν να υπακούσει, εφόσον βρισκόταν ήδη σε δυσμένεια στα κεντρικά, χωρίς μάλιστα να φταίει σε τίποτα. Η συλλογή πάγου από τα δαχτυλίδια του Κρόνου και η προώθησή του προς

την Αφροδίτη και τον Ερμή, όπου ήταν απαραίτητος, είχε αρχίσει από το 2700, δηλαδή πριν από τρεις αιώνες. Ο πλοίαρχος Τσάντλερ δεν είχε καταφέρει ποτέ να διακρίνει κάποια πραγματική διαφορά στις εικόνες «πριν και μετά» την αφαίρεση του πάγου, που παρουσίαζαν συνεχώς οι Προασπιστές του Ηλιακού Συστήματος, για να υποστηρίξουν τις κατηγορίες τους περί ουράνιου βανδαλισμού. Το κοινό όμως, ευαίσθητο ακόμη από τις οικολογικές καταστροφές προηγούμενων αιώνων, είχε αντίθετη γνώμη, έτσι η άποψη «Κάτω τα Χέρια από τον Κρόνο!» είχε περάσει με σημαντική πλειοψηφία. Το αποτέλεσμα ήταν ότι ο Τσάντλερ, αντί να μαζεύει πάγο από τον Κρόνο, κινηγούσε κομήτες για τον ίδιο σκοπό.

Κι έτσι τώρα βρισκόταν εδώ, σε ένα σημείο που αντιπροσώπευε ένα υπολογίσιμο μέρος της απόστασης μέχρι το Άλφα του Κενταύρου* και μάζευε σκόρπιους κομήτες από τη Ζώνη Κούιπερ. Εδώ σίγουρα υπήρχε αρκετός πάγος για να σκεπαστεί ο Ερμής και η Αφροδίτη από ωκεανούς με βάθος χιλιομέτρων, αλλά μπορεί να έπαιρνε αιώνες μέχρι να σβήσουν οι κολασμένες φωτιές στην επιφάνεια αυτών των πλανητών και να γίνουν κατάλληλοι για ανάπτυξη ζωής. Οι Προασπιστές του Ηλιακού Συστήματος, φυσικά, είχαν αρχίσει να διαμαρτύρονται και γι' αυτό, αλλά όχι με τόσο ενθουσιασμό. Τα εκατομμύρια που σκοτώθηκαν από τα παλιρροϊκά κύματα όταν έπεσε ο αστεροειδής στον Ειρηνικό το 2304 –η μεγάλη ειρωνεία ήταν ότι αν είχε πέσει στη στεριά οι ζημιές θα ήταν πολύ μικρότερες– είχαν υπενθυμίσει σε όλες τις μελλοντι-

* Το άστρο που βρίσκεται στη μικρότερη απόσταση από τη Γη. (Σ.τ.Μ.)

κές γενιές ότι η ανθρώπινη φυλή είχε μαζέψει πάρα πολλά αβγά σε ένα μάλλον εύθραυστο καλάθι.

Ε, λοιπόν, σκέφτηκε ο Τσάντλερ, αυτό το συγκεκριμένο πακέτο θα κάνει πενήντα χρόνια να φτάσει στον προορισμό του, επομένως μια καθυστέρηση μιας βδομάδας δεν είναι σημαντική. Αλλά έπρεπε να ξαναγίνουν όλοι οι υπολογισμοί για την περιστροφή, το κέντρο μάζας και τα διανύσματα ώθησης και να σταλούν στον Άρη για έλεγχο. Πρέπει να κάνεις με μεγάλη προσοχή τους λογαριασμούς σου, όταν πρόκειται να προωθήσεις δισεκατομμύρια τόνους πάγου σε μια τροχιά που θα τους φέρει σε μικρή σχετικά απόσταση από τη Γη.

Τα μάτια του Τσάντλερ στράφηκαν για άλλη μια φορά στην παλιά φωτογραφία που είχε πάνω από το γραφείο του. Έδειχνε ένα τρικάταρτο ατμόπλοιο, που επισκιάζόταν από ένα πολύ μεγαλύτερο παγόβουνο πίσω του. Όπως ακριβώς επισκιάζόταν αυτή τη στιγμή το Γολιάθ από όλο τον πάγο.

Είναι απίστευτο, σκέφτηκε για πολλοστή φορά, που μόνο μία γενιά γεφύρωνε το χάσμα ανάμεσα σε αυτό το πρωτόγονο ατμόπλοιο με το όνομα *Ντισκάβερν** και το ομώνυμο διαστημόπλοιο που πήγε στον Δία! Και τι θα είχαν να πουν αυτοί οι παλιοί εξερευνητές της Ανταρκτικής, αν έβλεπαν τη θέα από τη γέφυρα του δικού του πλοίου;

Πρώτα πρώτα, σίγουρα θα μπερδεύονταν, γιατί το τείχος του πάγου δίπλα στο οποίο αιωρούνταν το Γολιάθ απλωνόταν προς τα πάνω και προς τα κάτω μέχρι εκεί που έφτανε το μάτι. Και ήταν ένας πάγος με παράξενη όψη· καμία σχέση με το άσπιλο λευκό και γαλάζιο χρώμα των παγωμένων πολικών

* Discovery: Ανακάλυψη. (Σ.τ.Μ.)

θαλασσών. Αυτός ο πάγος φαινόταν βρόμικος –και όντως ήταν. Μόνο το ενενήντα τοις εκατό ήταν πάγος. Το υπόλοιπο ήταν ένα συνονθύλευμα από ανθρακικές και θεικές ενώσεις, που οι περισσότερες ήταν σταθερές μόνο σε θερμοκρασίες λίγο πάνω από το απόλυτο μηδέν. Το λιώσιμο αυτού του πάγου μπορούσε να προκαλέσει δυσάρεστες εκπλήξεις. Όπως είχε πει κάποτε ένας γνωστός αστροχημικός: «Η ανάσα των κομητών είναι δύσοσμη».

«Πλοίαρχος προς όλο το προσωπικό», είπε ο Τσάντλερ. «Έχουμε μια μικρή αλλαγή στο πρόγραμμα. Μας ζήτησαν να καθυστερήσουμε λίγο, για να ερευνήσουμε ένα στόχο που έπιασε το ραντάρ της Διαστημοφυλακής».

«Υπάρχει κανένα πρόσθετο στοιχείο;» ρώτησε κάποιος, όταν σταμάτησε η χορωδία των διαμαρτυριών από το ιντερκόμ του πλοίου.

«Όχι, αλλά φαντάζομαι ότι μάλλον θα είναι πάλι κανένα πρόγραμμα της Επιτροπής Εορτασμού της Χιλιετίας, που ξέχασαν να το ακυρώσουν».

Κι άλλες διαμαρτυρίες και βογκητά. Όλοι είχαν μπουχτίσει από το πλήθος των εορταστικών εκδηλώσεων για το τέλος της χιλιετίας. Όταν πέρασε η 1η Ιανουαρίου του 3001 χωρίς παράξενα γεγονότα, όλοι ανάσαναν με ανακούφιση και η ανθρώπινη φυλή συνέχισε τις συνηθισμένες της δραστηριότητες.

«Τέλος πάντων, κατά πάσα πιθανότητα θα πρόκειται για λάθος, όπως και την προηγούμενη φορά. Θα ξαναπιιάσουμε δουλειά όσο πιο γρήγορα μπορούμε. Τέλος».

Στα χρόνια που κατέχω αυτή τη θέση, τούτη εδώ είναι η τρίτη φορά που με στέλνουν να κνηγήσω ανύπαρκτα πράγματα, σκέφτηκε σκυθρωπός ο Τσάντλερ. Παρά τους αιώνες των εξερευνήσεων,

το Ηλιακό Σύστημα έκρυβε ακόμη εκπλήξεις και η Διαστημοφυλακή μάλλον είχε τους λόγους της που του έστειλε αυτό το αίτημα. Βέβαια, υπήρχε πάντα η πιθανότητα να πρόκειται πάλι για κάποιον ηλίθιο με υπερδραστήρια φαντασία, που νόμισε ότι είδε το μυθικό Χρυσό Αστεροειδή. Άλλωστε, ακόμη κι αν υπήρχε αυτό το πράγμα –κάτι που ο Τσάντλερ δεν πίστευε με κανέναν τρόπο– δε θα ήταν τίποτε περισσότερο από ένα ορυκτολογικό αξιοπερίεργο. Η αξία του θα ήταν πολύ μικρότερη από την αξία του πάγου, που οδηγούσε προς τον Ήλιο για να φέρει στη ζωή άγονους κόσμους.

Υπήρχε όμως ένα άλλο ενδεχόμενο, που το έπαιρνε πολύ σοβαρά. Η ανθρώπινη φυλή είχε σκορπίσει ήδη ερευνητικά ρομπότ σε μια έκταση διαστήματος με διάμετρο εκατό έτη φωτός και ο Μονόλιθος του Τύχωνα ήταν σαφής υπενθύμιση ότι και άλλοι, παλιότεροι πολιτισμοί είχαν κάνει το ίδιο. Μπορεί, λοιπόν, να υπήρχαν και άλλα τεχνουργήματα ξένων φυλών, είτε μέσα στο Ηλιακό Σύστημα είτε σε διέλευση. Ο πλοίαρχος Τσάντλερ είχε την υποψία ότι αυτό απασχολούσε τη Διαστημοφυλακή. Αλλιώς δε θα ζητούσε από ένα διαστημικό ρυμουλκό Α΄ Τάξεως να κυνηγήσει κάποιο άγνωστο αντικείμενο που είχαν εντοπίσει στο ραντάρ.

Πέντε ώρες αργότερα το Γολιάθ εντόπισε την ηχώ του σήματος στα άκρα της εμβέλειας των συσκευών του. Το αντικείμενο έδειχνε απογοητευτικά μικρό, ακόμη και για τόσο μεγάλη απόσταση. Ωστόσο, καθώς το σήμα γινόταν πιο δυνατό και καθαρό, άρχισε να δίνει τη χροιά μεταλλικού αντικειμένου, μήκους περίπου δύο μέτρων. Ταξίδευε σε τροχιά που θα το οδηγούσε έξω από το Ηλιακό Σύστημα, οπότε ο Τσάντλερ σκέφτηκε ότι ήταν σίγουρα ένα από τα μυριά-

δες διαστημικά σκουπίδια που είχε πετάξει ο άνθρωπος στο διάστημα την τελευταία χιλιετία –και που κάποια μέρα μπορεί να ήταν τα μοναδικά αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη της ανθρώπινης φυλής.

Αλλά όταν το αντικείμενο βρέθηκε αρκετά κοντά για οπτική διερεύνηση, ο Τσάντλερ συνειδητοποίησε με κατάπληξη και δέος ότι κάποιος υπομονετικός ιστορικός μελετούσε ακόμη τα παλιότερα αρχεία της Διαστημικής Εποχής. Τι κρίμα που οι κομπιούτερ τού είχαν δώσει την απάντηση στο πρόβλημα λίγα χρόνια μετά τους εορτασμούς της χιλιετίας!

Ο Τσάντλερ έστειλε σήμα στη Γη, με φωνή σοβαρή αλλά και περήφανη. «Εδώ Γολιάθ. Ανεβάζουμε στο σκάφος έναν αστροναύτη ηλικίας χιλίων ετών. Και μαντεύω ποιος είναι».